

Thermisch comfort

Een kashba is een dichtbebouwde Marokkaanse woestijnstad. De afbeelding toont een bovenaanzicht van een kashba. Het beeld roept een vraag op: was de Marokkaanse samenleving heel hecht en is men daarom dicht op elkaar gaan wonen? Of is de gemeenschap hecht geworden omdat men zo dicht op elkaar zat?

Daar laatste is het geval en heeft net als veel culturele verschijnselen te maken met thermisch comfort. In de zinderende hitte van de woestijn heeft het zin om dicht op elkaar te wonen. Je hoeft minder afstanden te overbruggen en de dichte bebouwing zorgt voor schaduw. Door de afstanden tussen de woningen overal gelijk te houden werden alle woningen ook nog gekoeld door de nachtelijke woestijnwinden.

Temperatuur is eenheidsworst

De zoektocht naar thermisch comfort is wereldwijd een bepalend element geweest in de gebouwde omgeving. Daarbij is een heel scala aan culturele gewoontes ontstaan. Bijvoorbeeld het gegeven dat Italiaanse bakkerijen vaak zithoeken hebben. In pre-industriële tijden werkten de mannen uit de bergdorpjes overdag op het land. In de winter verlieten de vrouwen het koude huis en zochten de genoeglijke warmte van de oven van de bakkerij op. De ongemakken van een koud huis zijn inmiddels verdwenen, deze culturele ontmoetingsplekken niet.

Tegenwoordig zitten we in Europa gemiddeld negentig procent van onze tijd binnen. Daarbij verplaatsen we ons van de 21°C van ons huis, naar de 21°C van onze auto, richting de 21°C van ons kantoor. Temperatuur is eenheidsworst geworden en dat is niet alleen jammer. Er zijn onderzoeken die suggereren dat overgewicht bij kinderen te maken heeft met een verzwakt metabolisme dat niet meer geprikkeld wordt door temperatuurverschillen.

Culturele meerwaarde

Net als astronautenvoer is een constante airco-kwaliteit saai, prikkelt niet en heeft geen culturele betekenis. Ondanks dat er geen apart zintuig is voor temperatuur, hebben we wel speciale zenuwen die de prikkels van warmte of kou voelen. Een diversiteit aan prikkels geeft ons het aangename gevoel dat we temperatuur zelf kunnen regelen. Niet voor niets ligt het hele land op zonnige dagen aan het strand met de koele Noordzee nabij.

Het ontwerpen van gebouwen is meer dan het maken van een container voor constante temperatuur. De Hollandse bedstede met de kruik, de Victoriaanse Gazebo en de Finse sauna zijn allemaal verschijnselen die zijn ontstaan vanuit een behoefte aan comfort. Daarbij is net als bij de Kashba ook nog culturele meerwaarde gecreëerd.

Jamie van Lede Origins Architecten

Origins Architecten is een Rotterdams architectenbureau dat is gespecialiseerd in milieuvriendelijk en energiezuinig bouwen. Vormgeving en kennis van oude bouwtradities spelen daarin een grote rol met als resultaat slimme, originele maar herkenbare architectuur. Het bureau telt momenteel vijf medewerkers.